

KRISTUS ÁNO – CIRKEV NIE; NÁBOŽENSTVO ÁNO – PÁN BOH NIE.

ThDr. Andrej Dermek

Prečo sme si zvolili za tému toto provokatívne heslo?

Je to nová forma prenikajúceho ateizmu.

A nás v pastorácii musí zaujímať čo v tejto dobe naša civilizácia a kultúra ponúkne mladej generácii, ktorá je nádejou budúcnosti, alebo jej hrozbou.

Ide o vertikálnu líniu: Boh - Ježiš Kristus, Boží Syn - cirkev - kňaz - človek - ľudstvo - svet.

Prvé znenie: „*Kristus áno cirkev nie!*“ nie je najnovšie. Ozývalo sa už dávnejšie a stáva sa predzvesťou toho druhého, lebo heslá nevydržia dlho, treba ich často meniť. Ako vzniklo toto prvé znenie? Bolo do nášho života záškodnícky podhodené. Rečou Písma „*človek nepriateľ to urobil, keď sme my (hospodári) spali*“.

Alebo vzniklo akýmsi samovznietením vnútorných napätí a rozporov v našej životnej dráme a potom začalo podpaľovať najprv to, čo bolo položivé a potom čo bolo, suché a nahradilo príliš priezračný a primitívny ateizmus nenápadnejším znením a potom sa rozvíja ako ideologický zhubný nádor až do tej druhej podoby: „*Náboženstvo áno, Pán Boh nie*“.

Teda najprv: „*Kristus áno cirkev nie!*“

To je heslo. Heslo nie je rozumná úvaha. Neoslovuje rozum, ale emócie e vášne. Nepotrebuje premisy, ale ponúka hneď konklúziu. Neprináša argumenty, ale podvrhuje myšlienkovú výbušninu, vyvoláva opojenie ako droga. Áno, opájame sa aj heslami. Poznáme to z minulej skúsenosti. Nie je to požiar, ale len prskavka, ktorá zažiari, oslepí, aj zaslepí, potom sa triešti a dohasína. A vybuchuje ďalšia. U neskúsených a krátkozrakých sa stáva programom.

Heslá sa šíria najmä u mladých, lebo sú neskúsenejší a ešte sa nepopálili.

Čo znamená heslo: „*Kristus áno cirkev nie?*“ Je to nesúhlas s cirkvou a zdanlivý nepravdivý súhlas s Kristom. Aspoň s tým historickým, ktorý dostal ešte „amnestiu“ ak sa nechá pribiť na kríž prvého storočia pochovať sa v zapečatenom hrobe. Ale sa mu nedovoľuje vstať zmŕtvych a žiť ďalej medzi nami a s nami. Pridelujeme mu miesto medzi inými veľkými prorokmi, mysliteľmi, vedľa Kofúcia, Budhu, Zoroastra, Sokrata... alebo Gandhího. V Panteone svetovej kultúry, aby nám neznepokojoval naše svedomia viac ako tí ostatní a my si budeme sami sebe normou, sudcami a ja by som rád dodal: aj trestom.

Teda súhlas s Kristom, podmienený, čiastočný, len s tým, ktorý nevstal zmŕtvych. (Ak sa hovorí o úplnej a neúplnej identifikácii s cirkvou, tak je to aj úplná alebo neúplná identifikácia spätne aj s Kristom.)

Nesúhlas s cirkvou! Nielen nesúhlas, ale jednoznačné odmietnutie. A to nie len s dnešnou podobou cirkvi, ale odmietnutie celej jej histórie. Ak sa jej niečo zhovievavo priznáva, tak viac menej iba zásluhy kultúrne, sociálne, umelecké, aj vedecké - aspoň v minulosti. Lenže NIE vrhnuté do tváre cirkvi je NIE vrhnuté aj do tváre Krista, lebo oddeľuje hlavu od tela a telo od hlavy.

Kde sa zrodil tento odpor, toto odmietnutie, toto rozdelenie na Krista historického a mystického, ktoré síce prijíma Krista, ale nie jeho dielo. Teda alebo hlavu bez tela, alebo telo bez hlavy.

Dajaký náznak nájdeme v samom Zjavení.

Hneď na začiatku Nového Zákona sa hovorí o Kristovi a to najkompetentnejšími prorockými ústami, že bude nielen svetlom na osvietenie pohanov, ale aj znamením protirečenia. Bude na povstanie, ale aj na pád mnohých. Prinesie nielen pokoj, ale aj meč a oheň. Meč, ktorý je ostrý a bude rozdeľovať, oheň, ktorý nie je namalovaný, ale skutočný, ktorý má svietiť, ohrievať, ale aj páliť a spaľovať.

A táto dvojznačnosť dobra a zla, pokoja a nepokoja, pádu a povstania sa nutne dotýka aj tých, ktorých si vyvolil a posielal:

Id'te do celého sveta e ohlasujte to isté, čo som ohlasoval ja. Aj vy budete znamením protirečenia... Posielem vás ako ovce medzi vlkov.... Budú vás nenávidieť pre moje meno... Budú vás prenasledovať, vláčiť pred vladárov sudcov... Ja som s vami až do konca sveta aj ako prenasledovaný... s jednou nezabudnuteľnou pripomienkou: budú vás nenávidieť **pre moje meno...** Pre meno Ježišovo. Ale môžu vás nenávidieť aj pre vaše vlastné meno. Musíme pozorne a pokorne skúmať, či „áno“ Kristovi a „nie“ Cirkvi nie je do značnej miery nášmu menu, t.j našej nevernosti Kristovi!

Kde sa ešte zrodilo toto heslo?

Bojovní ateisti odmietajú aj cirkev, aj Krista.

No je tu to záškodnícke podpaľačstvo, ten nepriateľ, ktorý po celú históriu bude prisievať kúkoľ do božej pšenice, hlavne tam, kde mu to spánok hospodárov umožní.

Ale ožíva aj vo vlastnom dome, chytá sa medzi tými, ktorým hovoríme „domestici fidei“, medzi našimi veriacimi, medzi ľahostajnými veriacimi kdesi na okraji viery, ktorí majú bližšie k k zrade ako k vernosti, ktorí už Krista v srdci zradili pre „tvrdú reč“, pre jarmo a bremeno príkazov, ktoré im stále pripomína cirkev, alebo sám Kristus cez ňu!

Možno, toto heslo znepokojuje aj netrpezlivých, sklamaných, zamilovaných, do svojej viery, **ktorí si zamieňajú, cirkev svätú za cirkev svätých!**

Lebo odhaľujú temné škvrny na mystickom tele Kristovom, škandály, pohoršenia, aj živé rany na súčasnej dobe. Cítia sa akoby podvedení, ako by sa boli pôvodne zamilovali do

celkom inej cirkvi, cirkvi svätých, a naraz vidia okolo seba toľko hriešnikov. **A vo svojej roztrpčenosti sa nevedia zmieriť, že cirkev je taká aká je. Nie taká, ako si ju vo svojej prvej láske predstavovali. Ale takú ju Kristus prijal a prijíma.** To je „sklamanie“ oddaných horlivých, aj teológov, aj svätcov. Viac sa však podobá na nespokojnosť plodnú, ktorá môže priniesť plody svätosti. Potom vieme lepšie pochopiť niektoré extrémne vyjadrenia o cirkvi práve od týchto „sklamaných“. Hans Küng hovorí: „Cirkev sa stáva často viac prekážkou aby sa niekto, stal kresťanom“. Alebo „Mnohým sa cirkev zdá ako inštitúcia, ktorá, skôr rozdeľuje ako spája ľudí. Zdá sa, že to nie je dar, ktorý dostali, ale daň, ktorú musíme platiť...“ To nehovorí dajaký antiklerikál. Je to oficiálny text katechizmu, ktorý vydala talianska biskupská konferencia.

Preto nás merlej prekvapuje, aj keď, s tým nesúhlasíme, obrana niektorých teológov: Prečo ostávam v cirkvi? Prečo EŠTE ostávam v cirkvi?

Omnoho bližšie mi je slovo Francois Mauriac: „*Nemôžem povedať, že milujem cirkev pre ňu samu. Keby som neveril, že ona dostala slová večného života, nevedel by som obdivovať jej štruktúry, ani jej metódy. A mnohé kapitoly z jej dejín by som odsúdil. Som proti tým, ktorí neveria, že cirkev zachovala nedotknutý poklad, ktorý dostala, že ho zachovala a že len vďaka jej sa k nám dostalo Slovo, nie ako spomienka, nie ako obyčajná ozvena, ale ako slovo živé a účinné: „Odpúšťajú sa ti hriechy...“ a „toto moje telo, ktoré sa obetuje za vás... Toto robte na moju pamiatku“*

Alebo Jacques Maritain: „*Za nevyhnutnými biskupskými rezidenciami e za nevyhnutnými kódexami práva je iná cirkev, cirkev s veľkým C, skrytá našim telesným očiam, tá, ktorú všetci nevidia, ktorú vie len viera rozoznať za ťažkou, fasádou.“*

A Erasmus Rotterdamský: „*Prijímam túto cirkev (znášam) dokiaľ nenájdem lepšiu, ako aj ona musí prijať a znášať mňa, dokiaľ ja nebudem lepší.“*

Títo, a mnohí iní s nimi, nehovoria „*Kristus áno cirkev nie!*“ a ale ju prijímajú, pre ňu žili e mnohí za ňu položili aj život. **Aj ja by som chcel mať okolo seba samých hrdinov a svätcov, ale keď sa pokojne pozriem sám na seba, som vd'ačný, že Kristova cirkev je tak aká je,** a že môže byť lepšia, svätejšia aj cezo mňa, lebo je to cirkev bojujúca. A kde sa bojuje, tam sú aj padlí, aj zranení. Die Kirche siegt nicht - sondern überlebt.

Ako prerástlo heslo, „*Kristus áno cirkev nie!*“ do tej druhej podoby: „*Náboženstvo áno Pán Boh nie!*“, i keď keď sa v tejto otvorenej forme príliš hlasno nehovorí, ale de facto sa už vžíva a žije! (Religiös ohne Gott) Vychádzajme zo skutočnosti.

Novoveké osvietenstvo čakalo sebavedome, že osvieti všetko ne-jasné, odstráni všetko tajomné, že rozvoj, vedy a techniky pochová vieru a náboženstvo skôr ako bojovný

priezračný ateizmus. Chémia nahradí alchýmiu, astronómia astrológiu, medicína zázraky a modlitby za uzdravenie. Slovom, že zmiznú všetky viery a povery.

A na veľké prekvapenie práve na vrchole vedy a techniky (keď hovoríme o vedeckej a technickej revolúcii!) nastáva priamo explózia náboženských hnutí, siekt, mýtov, mágie, okultizmu, astrológie, špiritizmu, ožili staré povery a pribudli nové...

To je reakcia a protest. Keď vidíme, ako sa pustoší životné prostredie, v ktorom budeme žiť, keď cítime ako sme skomercializovali ľudské vzťahy, ako sa zablokoval v trhovom hospodárstve citový život, lebo trhové hospodárstvo nemá dušu, nie je schopné vytvoriť solidaritu, ale ju ničí, hlási sa zabudnutá, zvonku a z vnútra potlačovaná túžba po tom, čo je duchovné, po zmysle života, po tom, čo je transcendentné, mystické. Vákuum volá po naplnení.

Človek je v podstate „veriaci“ = náboženský, i keď nie je nábožný. Čím je svet modernejší, racionálnejší, tým viac potrebuje a hľadá to, čo je duchovné, nemateriálne. Renesancia mýtov, výbuch siekt a náboženských hnutí je obrannou reakciou moderného človeka proti bezduchej chladnej úžitkovosti, účelnosti, proti nadvláde vedy a techniky. Človek nechce byť živou súčiastkou počítačov a živou položkou vo výpočtoch. Príťažlivosť mýtov v najmodernejšej dobe (postmoderne) je reakciou na potláčanie dimenzie duchovnosti. (Obávame sa, či sa nám Golem nevyšmykol z rúk!)

Prečo však tento protest nie návratom k Bohu, k Ježišovi, k cirkvi?

Už samé množstvo hnutí siekt signalizuje nespokojnosť s tým, čo už našli a prečo hľadajú vždy niečo nového. Zaujímavé: **najúrodnejšia pôda, pre sekty a iné náboženské hnutia sú najvyspelejšie a najbohatšie krajiny.**

Otázka prečo to nie je návrat k Bohu, k Ježišovi Kristovi a k cirkvi čaká na odpoveď.

„Príde čas, keď neznesú zdravú náuku, ale budú si zháňať učiteľov podľa svojich žiadostí, aby im štekli uši. Odvrátia sa sluchom od pravdy a obrátia sa k všelijakým rozprávkam...“ (2 Tim 3 3-4)

My musíme pýtať, prečo prišiel ten čas a aký podiel viny máme na tom my.

Či táto doba, táto generácia nehľadá niečo, na čo sme my zabudli. Či sme si v zápase s osvietenstvom o racionalistickou kritikou nenechali vnútiť snahu premeniť vieru na vedomosti (vedu) o viere a či sme tak nevedome nepremenili Krédo na herbár náboženských pravd, pravých, ale vyschnutých, bez bez vône, bez života. A človek chce niečo nielen vedieť, ale aj prežívať. Doma neuspokojená túžba po mystike, pravej, či nepravej, odvádza k iným učiteľom, ktorí štekli uši k mýtom, k okultizmu, k nepravej mystike. (Vid' dielo Subracka: Die vergessene Mystik)

Okrem toho nám vyrástla - asi aj našou vinou predstava o cirkvi teda aj o Bohu ako o výnimočnom zariadení pre výnimočné situácie, o akýchsi „komunálnych službách“, na ktoré sa občas musíme obrátiť (pri krste, pri sobáši, v nemoci...) Teda cirkev, náboženstvo a viera nie ako denný sprievodca života, ale ako núdzové zariadenie pre mimoriadne zriedkavé situácie. Alebo viera ako životná poistka, keby sa niečo stalo (Ako keď si pilot pripína padák, má ho na chrbte ale dúfa a modlí sa za to, aby ho nikdy nepotreboval).

To však je nútené alebo z nepozornosti prijaté zúženie evanjelia aj obsahom, aj priestorom aj časom. Ako keby sa evanjelium uskutočňovalo, prežívalo len pred oltárom, len v niektoré dni a sviatky a len niektorými úkonmi a v niektorých situáciách. Ale pravé miesto viery (prevádzkové) nie je len chrám, ale život vo všetkých jeho zápasoch, výhrach aj prehrach, v radoostiach aj bolestiach na všetkých miestach.

Čo ponúka táto doba na zaplnenie ideologického(?), duchovného vákua, ktoré volá naliehavo po plnosti? Čo ponúka tejto dezorientovanej generácii, ohlušovanej a bombardovanej 24 hodín reklamou, netriedenými informáciami, pokušeniami najrozličnejšieho druhu: „*toto všetko ti dám ak padneš a budeš sa mi klaňať*“. Netrčí z nich oficiálny, štátny ateizmus, ale obliekol si iný „civilný“ úbor a pohybuje sa kultivovane medzi nami. Nie je proticirkevný, protináboženský, ale bez náboženský, mimonáboženský, alebo nadnáboženský, zmontovaný z iných náboženstiev a myšlienkových prúdov, alebo vytvára nové náboženstvo prirodzené, ktorého tvorcom aj božstvom je sám človek.

Pokiaľ ide o sekty(?) opierajúce sa o Zjavenie teda akosi kresťanské, nemožno predpokladať že vznikli z o-(len)pozície proti cirkvi, ale ponúkajú odlišnú alternatívu na základe pomýlenej, jednostrannej alebo falošnej interpretácie božieho Zjavenia. Sortiment ponúkaných alternatív je príliš široký a nie je možné tu ich rozoberať. Vyvolávajú trvalý proces očisťovania a doplňovania, pravdy. (Chestertonov výrok. Herézie sú zbláznené pravdy). Sú pre cirkev ohrozením, alebo výzvou? Lepšie, keď ich považujeme za výzvu.

Na zaplnenie duchovného vákua, ktorým trpí táto doba, vzniká ako nahrážka nové: prirodzené náboženstvo vlastnej výroby, zmontované zo skrytých, túžob, n výberu z iných náboženstiev, z antroposofie, z gnosticizmu a parapsychológie. Predstavuje sa načasťšie ako NEW AGE Nový vek. Nie je ľahké presne ho vystihnúť, lebo nemá jednoznačného zakladateľa, nemá štatút, ani dajaký „učiteľský úrad“, ani dogmy, ani registráciu, ani pevnú štruktúru, vzniká takmer spontánne (ako Network) a nemá ani výrazných charismatických vodcov. A možno práve pre tú mimoriadnu voľnosť, pre minimum štruktúr a organizácie sa stáva najatraktívnejším hnutím najmä medzi mládežou.

Modelom dnešného človeka je úspech, kariéra, blahobyt, konzum. (Chcem všetko a hneď), K šťastiu mu chýba už len mystický, duchovný zážitok, akási extáza.

New Age uspokojuje potláčanú túžbu moderného človeka po duchovnom, vnútornom, mystickom, okultnom a to za omnoho nižšiu cenu ako cirkev, ako klasické náboženstvá.

Predstavuje život ako veľký trh, kde možno dostať všetko, aj v náboženskej oblasti. Všetky náboženstvá, všetky kulty, svetonázory, hnutia, ezoteriku, okultizmus, špiritizmus. A dávajú im určitý vedecký podklad (Fritjof Capra je atómový fyzik. Veľmi radi sa odvolávajú na Teilhard de Chardina...). Sú to ideologickí a náboženský nomádi, kočovníci.

Neuťahujú sa do klauzúr, do izolácie, žijú uprostred mesta ako dobre zarábajúci občania, ktorí okrem obchodu, kariéry a konzumu potrebujú aj duchovný zážitok, ako doplnok k pocitu spokojnosti. Miestom tohto kultu je samotné mesto, banky, obchody, redakcie, kultúrne inštitúcie. Možno prísť, odísť, vyskúšať všetky kulty. Vyznávajú nový obraz o človekovi, ktorý bude žiť v dokonalej jednote so zemou, s prírodou, so svetom a celým vesmírom ako súčiasťka božstva. A to bude už ten NOVÝ VEK - NEW AGE. (Veď aj Biblia hovorí o „Novom stvorení“)

Preto je toto nové náboženstvo bez Boha, ktorý sa nám zjavil, náboženstvo, ktoré je protikladom a protestom proti zmaterializovanej a skomercializovanej spoločnosti, také príťažlivé najmä pre mladých.

Prečo sú mladí tak ľahko „osloviteľní“? Pre svoju prirodzenú túžbu po novom; pretože sú sklamaní nedávnou tragickou minulosťou, málo ľudskou prítomnosťou a bezvýhľadnou budúcnosťou. A budúcnosť sa dotýka predovšetkým mladých.

Preto hľadajú niečo, čo by stálo za to, za čo by sa vyplatilo angažovať, a veria, že im sa podarí vybudovať lepší svet - New Age. Predvídaná (a predpovedaná nielen biblicky!) blížiac sa pohroma - ako kedysi potopa ľahko získava dôveru nových staviteľov Archy Noemovej pre záchranu vyvolených, pre novú spásu, novú dobu šťastného kráľovstva v znamení Vodnára.

S existenciálnou úzkosťou a strachom sa ľahko manipuluje, aj obchoduje!

Prečo však v tejto dobe tí možní stroskotanci nehľadajú záchranu v osvedčenej Petrovej lodi? Azda aj preto, že totalitné režimy strpeli prítomnosť cirkvi ako tak pri postihnutých, najmä mentálne, pri ťažko nemocných, pri vydedených... alebo pri začiatku a na konci života. A zdá sa, že aj demokratické režimy nás vidia radšej tam, ako kdekoľvek inde. Teda viac pri nemoci ako pri zdraví, viac pri bolesti ako pri radosťi, pri smrti ako pri živote. A tým vzniká dojem, že evanjelium nie je zdrojom radosťi, ale len útechou (opium?). A my sme túto úlohu na mnohých miestach prijali, a sme sa s tým uspokojili.

Na záver.

Čo postavíme proti heslu „*Kristus áno cirkev nie! - Náboženstvo áno, Boh nie?*“ Nie heslo, ale život. Nie ako púhu existenciu, ale ako poslanie, ako soľ, ako kvas, ako svetlo, ktoré nikdy nesvieti samé pre seba, ale vždy pre druhých.

Množiace sa sekty a rozličné náboženské hnutia sú pre nás na prvom mieste nie hrozbou ale výzvou. A to nie z konkurenčných dôvodov, ale z volania božieho. Vyyyývajú nás k zápasu nie smerom navonok, ale dovnútra. Sú tu kvôli našej vnútornej obnove, kvôli väčšej vernosti vlastnému vyznaniu, svojej cirkvi a teda Ježišovi Kristovi. Neznášateľnosť a agresivita majú korene v pýche. Môže byť aj pyšná horlivosť aj horlivá pýcha.

Nepredpokladáme za ich vznikom (len) nečestné úmysly (len boj proti cirkvi).

Rešpektujeme slobodu svedomia a vyznania. Pravda, boli by sme radšej a svedčilo by to viac o subjektívnej pravdivosti presvedčenia, keby sa venovali získavaniu neveriacich, ateistov (tam je mimoriadne široké pole pre misijnú horlivosť, ako keď sa zameriavajú na našich veriacich. Neraz to vzbudzuje dojem akéhosi duchovného pyliactva.

Ako rozumní a skromní veriaci skúmame na ktoré neuspokojené otázky a oprávnené túžby naši veriaci hľadajú u nich odpovede a uspokojenie. Znova nie z konkurenčných dôvodov. To sú medzery, ktoré sme nezbadali, ktoré sme prehliadli. (Cherstertonove „zbláznené pravdy“)

Vedení tou istou láskou k pravde si všímame čomu sa môžeme od nich neučiť. Aj to možno v určitom zmysle považovať za znamenia časov

- V priemere žijú dôslednejšie podľa svojho presvedčenia ako dosť veľká časť našich veriacich

- Venujú sa omnoho viac štúdiu Svätého Písma ako naši veriaci, i keď ho z rozličných dôvodov a pohnútok vysvetľujú nesprávne. (teda zneužívajú). V našich domácnostiach a knižniciach býva sväté Písmo - Biblia podozrivo zachovaná, neošúchaná. Evanjelizovať môže evanjelizovaný! EN)

Majú väčšiu odvahu nielen vyznávať svoje presvedčenie, ale aj k misijnej činnosti. Nám chýba odvaha asi preto, že nepoznáme dobre svoju vieru, lebo sa bojíme, že by nás mohol niekto zosmiešniť, alebo nás usvedčiť, že nežijeme podľa, svojej viery. (Koľkí by boli ochotní ísť v dvojici z domu do domu, roznášať náboženskú literatúru, debatovať a ponúkať službu ako svedkovia Jehovovi?) Kto ma vyzná pred ľuďmi...

Účasť laikov na náboženskom živote a na poslaní cirkvi, napriek všetkým dokumentom a deklaráciám je u nás veľmi malá. (na rozdiel od iných vyznaní), Neodvolávame sa na nedostatok kňazov a rehoľníkov, ale samu podstatu poslanie cirkvi. Naši veriaci chcú byť právom nielen objektom ohlasovania, ale aj subjektom, chcú mať

radosť z účasti na službách cirkvi. Chcú sa oslobodiť z anonymity masy, chcú vystúpiť z anonymity matrík a zoznamov a výkazov. To je nevýhoda našich veľkých farských spoločenstiev, kde sa nutne jeden druhému práve v tejto oblasti strácame. Preto vznikajú menšie spoločenstvá nie na rozbitie veľkých ale na ich posilnenie.

Okrem toho, chcú vidieť v kňazovi nielen farára (toto označenie u nás už nadobúda skoro pejoratívny význam), nie len úradníka, funkcionára, organizátora činností, ale otca, brata, priateľa. Jurisdikcia lásky je omnoho širšia ako jurisdikcia právomoci. Slovom, má to byť muž boží!

Ponad náboženské vedomosti sa ozýva čím ďalej tým hlasnejšie volanie po prežívaní. Od počúvania k prežívaniu, od diváka k aktivistovi, protagonistovi, od rozumu k srdcu, od poznania k osobnému zážitku z objavenia Krista v modlitbe, od danosti v niečom, čo je podobné mystike. Viac radosti a nádeje do ohlasovania. Evanjelium nie je vyhrážka ale radostná zvesť. A pri tom poznať presne ortodoxiu náuky ortodoxiu lásky, ktorá vie o všetkých bludoch ich náuky aj praxe. Tí, čo prešli k sektám a iným náboženským hnutiam, sa tak búrili proti svojim pastierom, kňazom a biskupom, sa u nich tak nekriticky podriaďujú absolútnej diktatúre svojich nových vodcov. Keby bolo medzi nami aspoň toľko modlitby, obety a pomoci, koľko kritiky, boli by sme všetci bližšie k svätosti.

Obraciame heslo: „*Áno Kristovi, áno cirkvi, áno Bohu Otcovi, ktorý sa zjavil a zjavuje v Kristovi aj cirkvi*“. A pokojné NIE všetkým božstvám ľudskej výroby.

„*Som ten, ktorý som*“ - povedal Jahve Mojžišovi, keď mal prevziať úlohu vyslobodenia židov zo zajatia. „*Som ten, ktorý som*“ = ten aký mám podľa volanie božieho byť. Voláme viac životom ako slovom do púšte, ktorá sa okolo nás vytvára. Spásonosná viera tejto mládeže bude vyrastať z obnovenej viery rodičov, dospelých, bratov a sestier. Ich konverzia z našej konverzie.